

ADVIES

*ter attentie van de commissie voor de Justitie
van de Kamer van volksvertegenwoordigers*

24 maart 2014

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 745^{sexies} van het Burgerlijk Wetboek ten einde de regels vast te leggen voor de waardering van het vruchtgebruik in geval van omzetting van het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot en de wettelijk samenwonende, en houdende invoering van artikel 624/1 in het Burgerlijk Wetboek (DOC 53 3451).

Het wetsvoorstel dat in de Senaat werd ingediend werd aanzienlijk verbeterd dank zij amendementen Nr. 1 tot en met 7 (van de heer Delpérée c.s.). Deze amendementen hadden voornamelijk betrekking op de berekeningsaspecten van het voorstel. Ze hebben het mogelijk gemaakt om de wet transparanter en toegankelijker voor de burger te maken. Zij hebben eveneens van de Minister van Justitie een eenvoudige berekeningsformule ter beschikking gesteld die hem toelaat om de omzettingstafels op te bouwen en bij te werken, en dit zonder een beroep te doen op externe hulpmiddelen en zonder kosten.

Uit angst dat het Grondwettelijk Hof de wet verworpt om reden van discriminatie heeft de heer Swennen een amendement Nr.8 ingediend, dat een gemeenschappelijke omzettingstafel voor de vrouwen en de mannen voorziet. Nochtans is de berekening van het vruchtgebruik geen verrichting die door de Europese richtlijnen over de gelijkheid tussen vrouwen en mannen wordt beoogd. Bovendien betreft de aangevoerde rechtspraak slechts de gelijkheid bij de toegang tot goederen en diensten.

Nochtans is het moeilijk om van de beslissing van het Grondwettelijk Hof te vermoeden, in het bijzonder in de huidige context van bestrijding tegen discriminatie.

Als het wetsontwerp als zodanig wordt goedgekeurd door de Kamer, zou een initiatief onder de volgende legislatuur genomen moeten worden om een echte bestraffing te vermijden die aan de vrouwen vruchtgebruiksters wordt opgelegd. Het is trouwens mogelijk om aan deze duidelijke anomalie een eind te maken en om tegelijkertijd te beantwoorden - voor zover nodig is - aan de bezorgdheid die heeft geleid tot het amendement Nr.8. In bijlage vindt men de suggestie Nr.1 met het oog hierop, alsook een alternatief Nr.1bis.

Het blijkt immers dat de wetgever moet kiezen tussen twee wederzijds exclusieve risico's op beroep bij het Grondwettelijk Hof:

AVIS

*à l'attention de la commission de la Justice
de la Chambre des représentants*

24 mars 2014

Projet de loi modifiant l'article 745^{sexies} du Code civil en vue de fixer les règles pour la valorisation de l'usufruit en cas de conversion de l'usufruit du conjoint survivant et du cohabitant légal survivant, et insérant un article 624/1 dans le Code civil (DOC 53 3451).

La proposition de loi soumise au Sénat a été sensiblement améliorée grâce aux amendements N°1 à 7 (de M. Delpérée et consorts). Ces amendements portaient essentiellement sur les aspects calculatoires de la proposition. Ils ont permis de rendre la loi plus transparente et plus accessible au citoyen. Ils ont également mis à la disposition du ministre de la Justice une formule de calcul simple qui lui permet d'établir et de mettre à jour les tables de conversion, et ce sans faire appel à des ressources extérieures et sans coût.

Un amendement N°8, déposé par M. Swennen dans la crainte d'un retoquage de la Cour constitutionnelle pour discrimination, prévoit une table de conversion commune pour les femmes et les hommes. Pourtant, le calcul de l'usufruit n'est pas une opération visée par les directives européennes sur l'égalité entre femmes et hommes. En outre, la jurisprudence invoquée ne concerne que l'égalité d'accès aux biens et aux services.

Cependant, il est difficile de présumer de la décision de la Cour constitutionnelle, particulièrement dans le contexte de la lutte actuelle contre la discrimination.

Si le projet de loi est adopté tel quel par la Chambre, une initiative devrait être prise sous la prochaine législature afin d'éviter une véritable punition infligée aux femmes usufruitières. Il est d'ailleurs possible de mettre fin à cette anomalie manifeste tout en répondant - pour autant que de besoin - aux préoccupations qui ont conduit à l'amendement N°8. En annexe, on trouvera la suggestion N°1 à cet effet, ainsi qu'une alternative N°1bis.

Il semble en effet que le législateur doive choisir entre deux risques mutuellement exclusifs de recours auprès de la Cour constitutionnelle :

1° voor discriminatie tussen mannen en vrouwen (in geval van toepassing van verschillende tafels).

Dit risico kan slechts door een gemeenschappelijke omzettingstafel vermeden worden.

De unisex tafel, impliciet voorzien door het wetsontwerp, benadeelt de vrouwen en bevoordeelt de mannen.

2° voor behandelingsongelijkheid (in geval van toepassing van een gemeenschappelijke tafel) en schade aan de blote eigenaar wanneer het vruchtgebruik aan een man wordt toegekend.

Dit risico kan slechts door verschillende omzettingstafels vermeden worden.

In geen geval, vormt de unisex tafel impliciet voorzien door het wetsontwerp een bevredigende oplossing.

Naast de afschaffing van de anomalie ten nadele van de vrouwen, zijn andere verbeteringen absoluut noodzakelijk m.b.t.:

- de waarderingsdatum,
- de aangetaste levensverwachting,
- de uitbreiding tot het vruchtgebruik voor verschillende hoofden en het eventuele vruchtgebruik,
- de terugwerkende kracht (Art.3),
- het opstellen van Art.4.

In bijlage vindt men de suggesties Nr.2 tot 6 met het oog hierop. Bij recente voordrachten op studiekringen, o.a. van het Luikse en het Brusselse notariaat (300 deelnemers in totaal) heb ik, zonder tegengesproken te worden, op deze mogelijke verbeteringen gewezen.

Zelfs met deze verbeteringen, blijft de wettelijke omzettingstafel een "papieren" tafel, met de onvermijdelijke en niet noodzakelijk verwaarloosbare benaderingen die eruit voortvloeien. Zeer opportuun staat de wet een akkoord tussen partijen toe. De autoriteit van de nauwgezette notaris zal dergelijk akkoord mogelijk maken op basis van een economische waarde van het vruchtgebruik die aan de demografische werkelijkheid en de economische actualiteit beter beantwoordt.

Christian Jaumain,
*actuaris, emeritus hoogleraar aan de UCLouvain,
gewezen voorzitter van het Instituut voor actuariële
wetenschappen van deze universiteit.*

1° pour discrimination Hommes-Femmes (en cas d'application de tables distinctes).

Ce risque ne peut être écarté que par une table de conversion commune.

La table unisexe prévue implicitement par le projet de loi désavantage les femmes et avantage les hommes.

2° pour inégalité de traitement (en cas d'application d'une table commune) et préjudice du nu-propriétaire lorsque l'usufruit est attribué à un homme.

Ce risque ne peut être écarté que par des tables de conversion distinctes.

En aucun cas, la table unisexe prévue implicitement par le projet de loi ne constitue une solution satisfaisante.

Outre la suppression de l'anomalie au détriment des femmes, d'autres améliorations sont indispensables à propos de :

- la date d'évaluation,
- l'espérance de vie altérée,
- l'extension à l'usufruit sur plusieurs têtes et à l'usufruit éventuel
- la rétroactivité (Art.3),
- la rédaction de l'Art.4.

En annexe, on trouvera des suggestions N°2 à 6 à cet effet. Lors de conférences récentes aux cercles d'études des notaires de Liège et de Bruxelles (300 participants au total), j'ai indiqué, sans être contredit, ces améliorations possibles.

Même avec ces améliorations, la table légale de conversion demeurera une table "papier", avec les approximations inévitables et non nécessairement négligeables qui en résultent. Fort opportunément, la loi autorise un accord entre parties que l'autorité du notaire consciencieux permettra de dégager sur la base d'une valeur économique de l'usufruit davantage conforme aux réalités démographiques et à l'actualité économique.

Christian Jaumain,
*actuaire, professeur émérite de l'UCLouvain,
ancien président de l'Institut des sciences actuarielles
de cette université.*

Bijlage

SUGGESTIES

Art.2

SUGGESTIE Nr.1

In het voorgestelde derde lid, tweede streep, het woord "sterftetafels" vervangen door de woorden "sterftetafels «Vrouwen»".

VERANTWOORDING

De prospectieve sterftetafels voorzien door het wetsontwerp zijn gebaseerd op de sterftetafels die door FOD Economie, ADSEI (ex NIS) worden gepubliceerd, dat wil zeggen:

- de sterftetafel van de mannelijke bevolking,
- de sterftetafel van de vrouwelijke bevolking,
- de sterftetafel van de verenigde mannelijke en de vrouwelijke bevolking ("unisex" tafel).

Bij gebreke van precisering, zal de gemeenschappelijke omzettingstafel op basis van de unisex sterftetafel berekend worden. Welnu, deze tafel amputeert, systematisch en meestal gevoelig, het patrimonium van de vrouwen die verplicht zijn om hun vruchtgebruik om te zetten.

Zo bijvoorbeeld voor een vruchtgebruikster van 80 jaar en een goed van 100.000 euro, daalt de waarde van het vruchtgebruik van 18.900 euro (tabel Vrouwen) naar 16.700 euro (unisex tabel) (-13%).

Voor een vruchtgebruikster van 75 jaar daalt de waarde van 28.500 euro naar 25.899 euro (-10%).

Voor een vruchtgebruikster van 85 jaar daalt de waarde van 10.600 euro naar 9.400 euro (-11%).

Dit schadelijke gevolg van een unisex tafel zal zich in de meeste gevallen van omzetting van het vruchtgebruik voordoen aangezien 60% van de personen van 80 jaar vrouwen zijn. Van 50 tot 90 jaar, stijgt deze verhouding geleidelijk van 50% tot 70%. Bovendien aangezien de vrouwen over het algemeen jonger zijn dan hun echtgenoot of wettelijke samenwonende, is de verhouding nog hoger voor de vruchtgebruiksters.

Het blijkt dat de wetgever moet kiezen tussen twee wederzijds exclusieve risico's op beroep bij het Grondwettelijk Hof:

1° voor discriminatie tussen mannen en vrouwen (in geval van toepassing van verschillende tafels).

Dit risico kan slechts door een gemeenschappelijke omzettingstafel vermeden worden.

De unisex tafel, impliciet voorzien door het wetsontwerp, benadeelt de vrouwen en bevoordeelt de mannen.

Annexe

SUGGESTIONS

Art. 2

SUGGESTION N°1

A l'alinéa 3 proposé, 2e tiret, remplacer les mots "belges" par les mots "belges «Femmes»".

JUSTIFICATION

Les tables de mortalité prospectives prévues par le projet de loi se basent sur les tables de mortalité publiées par le SPF Economie, DGSIE (ex-INS), c'est-à-dire :

- la table de mortalité de la population Hommes,
- la table de mortalité de la population Femmes,
- la table de mortalité de la population Hommes et Femmes réunis (table "unisexe").

Faute de précision, la table de conversion commune sera calculée sur la base de la table de mortalité unisexe. Or cette table ampute, systématiquement et le plus souvent significativement, le patrimoine des femmes mises dans l'obligation de convertir leur usufruit.

En effet, pour une usufruitière de 80 ans et un bien de 100.000 euros, la valeur de l'usufruit tombe de 18.900 euros (table Femmes) à 16.700 euros (table unisexe) (-13%).

Pour une usufruitière de 75 ans, on tombe de 28.500 euros à 25.800 euros (-10%).

Pour une usufruitière de 85 ans, on tombe de 10.600 euros à 9.400 euros (-11%).

Cette conséquence néfaste d'une table unisexe se manifesterait dans la plupart des cas de conversion de l'usufruit puisque 60% des personnes de 80 ans sont des femmes. De 50 à 90 ans, cette proportion passe progressivement de 50% à 70%. En outre, les femmes étant généralement plus jeunes que leur conjoint ou cohabitant légal, la proportion est encore plus élevée pour les usufruitières.

Il semble que le législateur doive choisir entre deux risques mutuellement exclusifs de recours auprès de la Cour constitutionnelle :

1° pour discrimination Hommes-Femmes (en cas d'application de tables distinctes).

Ce risque ne peut être écarté que par une table de conversion commune.

La table unisexe prévue implicitement par le projet de loi désavantage les femmes et avantage les hommes.

2° voor behandelingsongelijkheid (in geval van toepassing van een gemeenschappelijke tafel) en schade aan de blote eigenaar wanneer het vruchtgebruik aan een man wordt toegekend.

Dit risico kan slechts door verschillende omzettingstafels vermeden worden.

In geen geval, vormt de unisex tafel impliciet voorzien door het wetsontwerp een bevredigende oplossing.

Deze suggestie heeft tot doel:

1° het risico van beroep bij het Grondwettelijk Hof voor discriminatie tussen mannen en vrouwen te vermijden.

2° om aan de vrouwen (in ruime mate meerderheids) de nadelen van een unisex tafel te vermijden, mits verdubbeling van het voordeel dat aan de mannen (zeer minderheids) door dezelfde tafel wordt toegekend. Geen vruchtgebruiker wordt aldus geschaad.

SUGGESTIE Nr.1bis (alternatief voor de vorige)

In het voorgestelde tweede lid, de woorden "De minister van Justitie bepaalt de omzettingstabel voor de omzetting van het vruchtgebruik" vervangen door de woorden "De minister van Justitie bepaalt twee omzettingstabellen voor de omzetting van het vruchtgebruik: de ene voor mannen en de andere voor vrouwen".

VERANTWOORDING

Het blijkt dat de wetgever moet kiezen tussen twee wederzijds exclusieve risico's op beroep bij het Grondwettelijk Hof:

1° voor discriminatie tussen mannen en vrouwen (in geval van toepassing van verschillende tafels).

Dit risico kan slechts door een gemeenschappelijke omzettingstafel vermeden worden.

De unisex tafel, impliciet voorzien door het wetsontwerp, benadeelt de vrouwen en bevoordeelt de mannen.

2° voor behandelingsongelijkheid (in geval van toepassing van een gemeenschappelijke tafel) en schade aan de blote eigenaar wanneer het vruchtgebruik aan een man wordt toegekend.

Dit risico kan slechts door verschillende omzettingstafels vermeden worden.

In geen geval, vormt de unisex tafel impliciet voorzien door het wetsontwerp een bevredigende oplossing.

Deze suggestie heeft tot doel het risico van beroep bij het Grondwettelijk Hof voor behandelingsongelijkheid en schade aan de blote eigenaar te vermijden.

2° pour inégalité de traitement (en cas d'application d'une table commune) et préjudice du nu-propriétaire lorsque l'usufruit est attribué à un homme.

Ce risque ne peut être écarté que par des tables de conversion distinctes.

En aucun cas, la table unisexe prévue implicitement par le projet de loi ne constitue une solution satisfaisante.

Cette suggestion a pour objectif :

1° d'éviter le risque de recours devant la Cour constitutionnelle pour discrimination Hommes-Femmes.

2° d'éviter aux femmes (largement majoritaires) les désavantages d'une table unisexe, moyennant un doublement de l'avantage accordé aux hommes (très minoritaires) par cette même table. Aucun usufruitier ne se trouve ainsi lésé.

SUGGESTION N°1bis (alternative à la précédente)

A l'alinéa 2 proposé, remplacer les mots "Le ministre de la Justice établit pour la conversion de l'usufruit la table de conversion" par les mots "Le ministre de la Justice établit pour la conversion de l'usufruit deux tables de conversion : l'une pour les hommes et l'autre pour les femmes".

JUSTIFICATION

Il semble que le législateur doive choisir entre deux risques mutuellement exclusifs de recours auprès de la Cour constitutionnelle :

1° pour discrimination Hommes-Femmes (en cas d'application de tables distinctes).

Ce risque ne peut être écarté que par une table de conversion commune.

La table unisexe prévue implicitement par le projet de loi désavantage les femmes et avantage les hommes.

2° pour inégalité de traitement (en cas d'application d'une table commune) et préjudice du nu-propriétaire lorsque l'usufruit est attribué à un homme.

Ce risque ne peut être écarté que par des tables de conversion distinctes.

En aucun cas, la table unisexe prévue implicitement par le projet de loi ne constitue une solution satisfaisante.

Cette suggestion a pour objectif d'éviter le risque de recours pour inégalité de traitement et préjudice du nu-propriétaire.

SUGGESTIE Nr.2

In het voorgestelde vierde lid, de woorden "op de datum van de indiening van de in het paragraaf 2 vermelde verzoekschrift" vervangen door de woorden "op de datum van de omzetting".

VERANTWOORDING

opgesteld door Professor Verstraete (KULeuven)

De datum van indiening van het verzoekschrift tot omzetting als referentiepunt voor de waardering van het vruchtgebruik is in strijd met het concept van de voorgestelde wetswijziging dat niet enkel discussies tussen de erfgenamen tot een minimum wil beperken maar ook een waardering van het omgezette vruchtgebruik beoogt zo eerlijk als "papieren" tafels het toelaten. Immers, tussen de datum van de indiening van het verzoekschrift en de daadwerkelijke omzetting kunnen er soms jaren verstrijken. In deze tussentijd geniet de langstlevende verder van zijn/haar vruchtgebruik en toch wordt er voor de waardebepaling rekening gehouden met zijn/haar leeftijd op de datum van de indiening van het verzoekschrift. Dit leidt tot onrechtvaardigheden. Reden waarom het amendement ertoe strekt om het vruchtgebruik te waarderen op de dag van de omzetting. Dit ligt trouwens ook in de lijn van de regel die voor verdelingen geldt: de verdeling gebeurt op basis van de waarden die gelden op de dag van de verdeling.

Daarenboven leidt de datum van indiening van het verzoekschrift tot een terugwerkende berekening die op een verouderde basis wordt uitgevoerd.

In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt trouwens geen verantwoording gegeven voor deze wijziging van het huidige artikel 745sexies § 3.

SUGGESTIE Nr.3

Het achtste lid vervolledigen met de woorden:
"De rechter kan, op basis van een geneeskundige expertise, het aantal volledige jaren bepalen dat aan de leeftijd van de vruchtgebruiker moet toegevoegd worden om met de vermindering van zijn levensverwachting rekening te houden (in levensverzekering goed bekende geneeskundige expertise). Het volstaat dan om de omzettingstabel toe te passen rekening houdend met deze leeftijdscorrectie."

VERANTWOORDING

Deze suggestie heeft tot doel de rol van de rechter in bijzonder delicate omstandigheden te vergemakkelijken.

SUGGESTION N°2

A l'alinéa 4 proposé, remplacer les mots "au jour de l'introduction de la requête visée au paragraphe 2" par les mots "au jour de la conversion".

JUSTIFICATION

rédigée par le Professeur Verstraete (KULeuven)

La date de l'introduction de la requête comme date d'effet de l'évaluation de l'usufruit est en contradiction avec l'objet de la proposition de modification de la loi, qui vise non seulement à limiter à un minimum les discussions entre les héritiers mais également à évaluer l'usufruit converti aussi équitablement que des tables "papier" le permettent. En effet, des années peuvent s'écouler entre la date de l'introduction de la requête et la date de la conversion effective. Dans cet intervalle, le survivant continue à jouir de son usufruit alors que le calcul tient compte de son âge à la date de l'introduction de la requête. Ceci mène à des injustices. C'est la raison pour laquelle l'amendement vise à évaluer l'usufruit à la date de sa conversion. Ceci est d'ailleurs conforme à la règle qui vaut pour un partage : un partage s'opère sur la base des valeurs à la date du partage.

En outre, la date de l'introduction de la requête conduit à un calcul rétroactif effectué sur des bases obsolètes.

Les développements de la proposition de loi ne comportent d'ailleurs pas de justification pour cette modification de l'actuel article 745sexies § 3.

SUGGESTION N°3

Compléter l'alinéa 8 proposé par les mots : "Le juge peut, sur la base d'une expertise médicale, fixer le nombre complet d'années à ajouter à l'âge de l'usufruitier pour tenir compte de la diminution de son espérance de vie (expertise médicale bien connue en assurance vie). Il suffit alors d'appliquer la table de conversion en tenant compte de cette correction d'âge."

JUSTIFICATION

Cette suggestion a pour objectif de faciliter le rôle du juge dans des circonstances particulièrement délicates.

SUGGESTIE Nr.4

Een aanvullend lid toevoegen na het voorgestelde negende lid, luidende: *"Als het niet om een levenslang vruchtgebruik op één hoofd gaat, zal de waarde van het vruchtgebruik via expertise op de hierboven bepaalde basis bepaald worden".*

VERANTWOORDING

Het concept van het wetsontwerp betreft alle soorten vruchtgebruik:

- 1) Levenslang vruchtgebruik op één hoofd
- 2) Levenslang vruchtgebruik op 2 of meer hoofden
- 3) Eventueel vruchtgebruik
- 4) Tijdelijk vruchtgebruik op één hoofd
- 5) Tijdelijk vruchtgebruik op 2 of meer hoofden
- 6) Vast vruchtgebruik (rechtspersoon)

Maar expliciet overweegt het wetsontwerp slechts één vruchtgebruiker. Impliciet is het dus slechts van toepassing op het levenslang vruchtgebruik op één hoofd. De tekst zou dus aangepast moeten worden om van toepassing te zijn op alle soorten vruchtgebruik die bij de wet betrokken zijn.

In het geval van een levenslang vruchtgebruik op één hoofd, gaat het om een tabel met één toegang (leeftijd van de vruchtgebruiker), verschillend voor mannen en vrouwen.

In het geval van 2 vruchtgebruikers (levenslang vruchtgebruik of eventueel vruchtgebruik), gaat het om tafels met 2 toegangen (leeftijd van een vruchtgebruiker / leeftijd van de andere vruchtgebruiker), eventueel verschillend voor V/M, M/V, V/V of M/M. Dergelijke tafels zouden te omvangrijk zijn om hier overwogen te worden. In het geval van meer dan 2 vruchtgebruikers, is de opbouw van "papier" tafels een praktisch onoplosbaar probleem.

Daarom stelt het amendement voor om op een expertise een beroep te doen als het niet om een vruchtgebruik op één hoofd gaat.

SUGGESTION N°4

Ajouter un alinéa supplémentaire après l'alinéa 9 proposé, rédigé comme suit : *"S'il ne s'agit pas d'un usufruit viager sur une tête, la valeur de l'usufruit sera déterminée par voie d'expertise sur les bases fixées ci-dessus".*

JUSTIFICATION

L'objet du projet de loi concerne tous les types d'usufruit :

- 1) Usufruit viager sur 1 tête
- 2) Usufruit viager sur 2 têtes ou plus
- 3) Usufruit éventuel
- 4) Usufruit temporaire sur 1 tête
- 5) Usufruit temporaire sur 2 têtes ou plus
- 6) Usufruit certain (personne morale)

Or, le projet de loi n'envisage explicitement qu'un seul usufruitier. Implicitement, il ne s'applique donc qu'à l'usufruit viager sur une tête. Le texte doit donc être aménagé pour s'appliquer à tous les types d'usufruit concernés par la loi.

Dans le cas d'un usufruit viager sur une tête, il s'agit d'une table à une entrée (âge de l'usufruitier), distincte pour hommes et femmes.

Dans le cas de 2 usufruitiers (usufruit viager ou usufruit éventuel), il s'agirait de tables à 2 entrées (âge d'un usufruitier / âge de l'autre usufruitier), éventuellement distinctes pour F/H, H/F, F/F et H/H. De telles tables seraient trop volumineuses pour être envisagées ici. Dans le cas de plus de 2 usufruitiers, l'établissement de tables "papier" pose un problème pratiquement insoluble.

C'est pourquoi l'amendement propose de faire appel à une expertise s'il ne s'agit pas d'un usufruit sur une tête.

Art.3

SUGGESTIE Nr.5

Het voorgestelde artikel 3 "In artikel 745sexies van het Burgerlijk Wetboek wordt paragraaf 4 opgeheven" **doen vervallen.**

VERANTWOORDING

opgesteld door Professor Verstraete (KULeuven)

In het huidige artikel 745sexies § 4 wordt bepaald dat de omzetting van het vruchtgebruik (evenmin als de toewijzing van de blote eigendom van de preferentiële goederen aan de langstlevende echtgenoot) geen terugwerkende kracht heeft. Hierdoor wilde de Wetgever van 1981 voorkomen dat bij omzetting van het vruchtgebruik de vruchtgebruiker de vruchten zou moeten teruggeven die hij of zij genoten had vanaf het ontstaan van zijn/haar vruchtgebruik tot de datum van de omzetting en dat de vruchtgebruiker van de blote eigenaars de terugbetaling kon vorderen van de interesten die hij/zij voor de erfschulden betaalde. De schrapping van deze bepaling zou tot gevolg hebben dat de omzetting zou beschouwd worden als een verrichting met terugwerkende kracht, met de gevolgen die men in 1981 terecht heeft willen vermijden. In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt trouwens geen verantwoording gegeven voor de wijziging van deze bepaling die in de praktijk trouwens nooit aanleiding heeft gegeven tot kritiek.

Art.4

SUGGESTIE N°6

In het voorgestelde Art.4, de woorden « Art. 624/1. Tenzij partijen anders zijn overeengekomen, wordt de gekapitaliseerde waarde van een levenslang vruchtgebruik of een blote eigendom bezwaard met een levenslang vruchtgebruik berekend overeenkomstig de regels voorzien in artikel 745sexies, §3.» vervangen door de woorden « Art. 624/1. Tenzij partijen anders zijn overeengekomen, wordt de gekapitaliseerde waarde van elk vruchtgebruik gevestigd door de wet berekend overeenkomstig de regels voorzien in artikel 745sexies, §3. »

VERANTWOORDING

Deze suggestie heeft tot doel het toepassingsgebied van de wet nauwkeurig te bepalen. Artikel 579 voorziet dat "*Vruchtgebruik wordt gevestigd door de wet of door de wil van de mens*". Het wetsontwerp beoogt slechts het eerste soort vruchtgebruik. Zo bijvoorbeeld strekt het zich niet uit tot de verkoop in lijfrente noch tot een aankoop van blote eigendom.

Art. 3

SUGGESTION N°5

Supprimer l'article 3 proposé "Dans l'article 745sexies du Code civil, le § 4 est abrogé".

JUSTIFICATION

rédigée par le Professeur Verstraete (KULeuven)

Dans l'actuel article 745sexies § 4 il est spécifié que la conversion de l'usufruit (tout comme l'attribution de la nue-propriété des biens préférentiels au conjoint survivant) n'a pas d'effet rétroactif. Le législateur de 1981 a ainsi voulu éviter que, lors de la conversion de l'usufruit, l'usufruitier ne doive restituer les fruits dont il a eu la jouissance depuis la naissance de son usufruit jusqu'à la date de la conversion et que l'usufruitier puisse exiger du nu-propiétaire le remboursement des intérêts payés par lui sur les dettes successorales. La suppression de cette disposition aurait pour conséquence que la conversion serait considérée comme une opération rétroactive, avec les conséquences qu'à juste titre on a voulu éviter en 1981. Les développements de la proposition de loi ne comportent d'ailleurs pas de justification pour la modification d'une disposition qui, dans la pratique, n'a d'ailleurs jamais donné matière à critique.

Art. 4

SUGGESTION N°6

A l'article 4 proposé remplacer les mots « Art. 624/1. Sauf si les parties en ont convenu autrement, la valeur capitalisée d'un usufruit viager ou d'une nue-propriété grevée d'un usufruit viager se calcule conformément aux règles prévues par l'article 745sexies, §3.» par les mots « Art. 624/1. Sauf si les parties en ont convenu autrement, la valeur capitalisée de tout usufruit de tout usufruit établi par la loi se calcule conformément aux règles prévues par l'article 745sexies, §3.»

JUSTIFICATION

Cette suggestion a pour objectif de définir avec précision le champ d'application de la loi. L'article 579 dispose que "*L'usufruit est établi par la loi, ou par la volonté de l'homme*". Le projet de loi ne vise que le premier type d'usufruit. Ainsi par exemple, il ne s'étend pas à la vente en viager ni à un achat de nue-propriété.